

Vlaamse Hogescholenraad

Talent voor morgen

Jaarverslag ²⁰¹⁸

V L H O R A

missie - 2019

VLHORA – Vlaamse Hogescholenraad staat voor alle Vlaamse hogescholen die door professioneel hoger onderwijs, beoefening van de kunsten, praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en lerende communities van de praxis, toekomst maken: toekomst van studenten, werkveld en samenleving. Om telkens weer het beste uit iedereen te halen, samen naar topkwaliteit te streven en de samenleving duurzaam op te bouwen.

VLHORA versterkt de maatschappelijke reputatie van Vlaamse hogescholen door hun impact op de politieke besluitvorming te versterken, hun stem in de publieke opinie kracht bij te zetten en de ontwikkeling van lerende communities te faciliteren.

Hierbij telkens gedreven door volgende waarden: optimisme, ambitie, bondgenootschap, openheid, loyaliteit en vertrouwen.

visie - 2019

VLHORA positioneert op een krachtige en duidelijke manier de unieke maatschappelijke meerwaarde van de Vlaamse hogescholen zowel in Vlaanderen als in de wereld, en wil internationaal (h)erkend worden als *Universities of Applied Sciences and Arts. Engaged & Connected*.

VLHORA werkt proactief beleidsproposities uit en formuleert standpunten om het professioneel hoger onderwijs, de beoefening van de kunsten en de verbinding van dit onderwijs met zowel praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek als met de maatschappelijke dienstverlening, meer ruimte te geven om zich te ontwikkelen.

Als officiële gesprekspartner van de Vlaamse hogescholen met de overheid faciliteert VLHORA resultaatgericht overleg en dialoog, zowel onderling als met andere beleidsbeïnvloeders en stakeholders.

VLHORA wordt in de media (h)erkend als woordvoerder van alle Vlaamse hogescholen samen.

VLHORA bouwt lerende netwerken uit, stimuleert onderlinge samenwerking en faciliteert uitwisseling van kennis, ervaringen en beste praktijken tussen de hogescholen.

inhoud

Inleiding.....	4
Graduaatsopleidingen.....	6
Onderzoek & Innovatie	8
Internationalisering.....	10
Educatieve masters.....	12
Onderzoek in de kunsten.....	13
Kwaliteitszorg	14
Lerarenopleiding - Instaptoets lerarenopleiding.....	15
Lerarenopleiding - Lerende Netwerken.....	17
Global Minds - Zuidwerking	18
Financiën.....	20
Sociale zaken	21
Onderwijsbeleid.....	23
Contractonderhandelingen.....	24
ICT.....	26
Facts and figures - infografiek.....	27
Colofon.....	28

inleiding

De *community* van de praxis aan de Vlaamse hogescholen is dé toekomst voor het talent voor morgen.

Morgen nog meer dan vandaag, zal Vlaanderen voor de ontwikkeling van een duurzame samenleving met een krachtige economie, de beste gezondheidszorg, het beste onderwijs, toonaangevende kunsten en een gezond klimaat, op elk talent moeten kunnen rekenen. Geen sterker rendement dan te investeren in het hoger onderwijs om het talent voor morgen te ontwikkelen.

Het doel moet zijn dat steeds meer mensen over een diploma hoger onderwijs beschikken. Omdat enkel op die manier de algemene kennis en de persoonsontwikkeling van de Vlaamse bevolking stijgt. Daardoor zal een groter deel van de bevolking in staat zijn om een sterk maatschappelijk engagement op te nemen en zich permanent te ontwikkelen. Zo zullen meer professionele experts zich engageren om een duurzame ontwikkeling van de economie en de samenleving mogelijk te maken. Daardoor zullen meer mensen inzetbaar worden en blijven op de snel evoluerende arbeidsmarkt. Enkel zo zullen we de sociale zekerheid betaalbaar kunnen houden en de samenleving inclusief uitbouwen om niemand achter te laten.

Vlaamse Regering, ondernemingsleiders, en rectoren kiezen onvoorwaardelijk voor een budgettair groeipad om de Europese O&O-norm van 3% te halen. Terecht, want O&O is het fundament van een innovatieve economie en samenleving. Maar... geen O&O zonder talent. Zonder talent, geen nieuwe businesscases in ondernemingen of nieuwe praktijken 4.0 in het werkveld. Geen toekomstgerichte ecosystemen of op evidentie gebaseerde gezondheidszorg, geen maatschappelijke veranderingen. En *last but not least*: geen ingevulde vacatures zonder dat talent. Een O&O-norm halen zonder bijkomende investeringen in hoger onderwijs, is dweilen met de kraan open.

Kunnen we het nog scherper stellen? Talent is onze enige grondstof. De snelheid waarin de economie en de samenleving veranderen, neemt weliswaar toe. Dit brengt ons tot de kernvraag, hoe we talent tot professioneel hooggeschoolden kunnen opleiden voor beroepen die we vandaag nog niet eens kennen.

Het antwoord schuilt in het verder ontwikkelen van lerende biotopen van de praxis. Enkel door meer in te zetten op de verbinding van het hoger onderwijs, met zowel praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek als met het werkveld in een zo breed mogelijke internationale context, kunnen lerende biotopen tijdsgebonden relevant uitgebouwd worden. Het is in die context van deze lerende biotopen dat de nodige kennis, vaardigheden en attitudes voor beroepen en jobs voor morgen tijdig kunnen aangeleerd worden.

Hogeschoolstudenten scoren vandaag reeds heel goed op de arbeidsmarkt. Ze hebben de reflex om maatschappelijke trends snel op te pikken en hun band met het werkveld is sterk, omdat de

inleiding

De community van de praxis aan de Vlaamse hogescholen is dé toekomst voor het talent voor morgen.

hogescholen studenten een brede én actuele, praktijkgerichte blik op de wereld meegeven. In de 21e eeuw komen oplossingen niet of van creativelingen, of van technologische knowhow of van sociale vaardigheden. Innovatie ontstaat precies op het kruispunt tussen deze insteken en de Vlaamse hogescholen spelen daar op in. De persoonlijke, economische en maatschappelijke meerwaarde van de lerende praxis aan de hogescholen kan daarom niet worden onderschat.

Het is deze maatschappelijke verhaallijn die VLHORA in 2018 heeft ontwikkeld. Hogescholen zijn geen universities light. Ze zijn complementair aan universiteiten en willen zich internationaal kunnen positioneren als *'universities of applied sciences and arts'* om op die manier nog meer van waarde te kunnen zijn voor student en werkveld. Ze willen hun opleidingsaanbod doelmatig en flexibel kunnen ontwikkelen. Ze willen een regierol kunnen opnemen in het aanbieden van een onderhoudscontract voor de diploma's van hun alumni. Ze willen steeds meer bijdragen tot het oplossen van de innovatie-paradox in Vlaanderen. En om dit alles waar te kunnen maken, willen ze correct gefinancierd worden.

2018 was dus een belangrijk inhoudelijk werkjaar. Essentieel om van goede, geweldige hogescholen te kunnen maken. Want het talent en werkveld van morgen zijn het waard.

Joris Hindryckx
voorzitter

Eric Vermeylen
secretaris-generaal

graduaatsopleidingen

Uitbouw van de graduaatsopleidingen

Nadat VLHORA in 2017 een stevige stempel drukte op de inhoud van het voorontwerp van decreet over de uitbouw van de graduaatsopleidingen in de hogescholen bouwde ze in 2018 mee verder aan het decretale kader voor de integratie van de graduaatsopleidingen van de Centra voor Volwassenenonderwijs in de hogescholen. De VLHORA position paper *“Graduaatsopleidingen in de hogescholen: sterke pijler voor welvaartscreatie in Vlaanderen”* bleef hiervoor richtinggevend. De hogescholen bleven en blijven ijveren voor adequate middelen om voor alle graduaatsstudenten kwalitatief en maatschappelijk relevant onderwijs te bieden.

Er vonden in 2018 verschillende constructieve overlegmomenten plaats, met Hilde Crevits, minister van Onderwijs en haar kabinet, om de nodige financiële middelen voor de graduaatsopleidingen te definiëren en te alloceren. Voor een gelijke financiering van de graduaatsopleidingen zoals deze van de professionele bachelors en de toepassing van de 80/20-regel, werd berekend dat daarvoor iets meer dan negen miljoen euro extra middelen nodig zijn. De minister heeft tien miljoen euro aan recurrente middelen in het Programmadecreet laten inschrijven.

Het decreet van 4 mei 2018 betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten creëert het noodzakelijke kader om de opleidingen in de hogescholen te kunnen vormgeven.

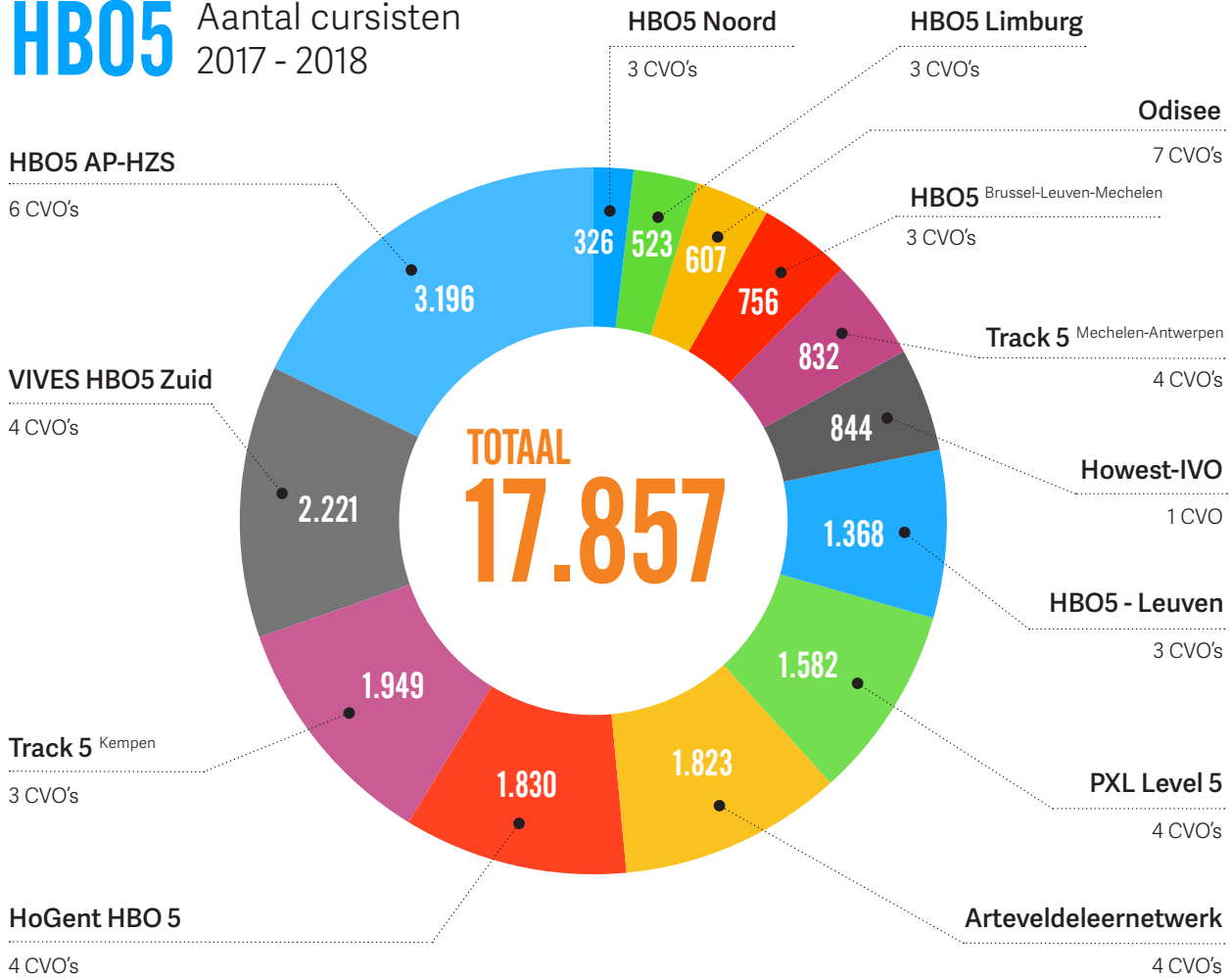
In overleg met de NVAO en met de overheid zorgde VLHORA ervoor dat de aanvraagdossiers voor de Toets Nieuwe Opleiding voor alle om te vormen graduaatsopleidingen in de loop van het academiejaar 2018-2019 gespreid kunnen worden ingediend en beoordeeld.

De hogescholen formuleerden in de schoot van VLHORA domeinspecifieke leerresultaten voor alle om te vormen graduaatsopleidingen. In 2018 werkten taakgroepen domeinspecifieke leerresultatenkaders af voor bouwkundig tekenen, hernieuwbare energiesystemen, HR-support, HVAC-systemen, informatiebeheer, Internet of Things, juridisch-administratieve ondersteuning, marketing- en communicatiesupport, programmeren, syndicaal werk en verkeerskunde en mobiliteit.

Het overlegplatform graduaatsopleidingen bleef in 2018 het forum voor overleg, expertisedeling en informatie-uitwisseling tussen de samenwerkingsverbanden en met de overheid. VLHORA zal in 2019 samen met de platformleden bekijken hoe de specifieke expertise over de graduaatsopleidingen ook buiten het overlegplatform behouden kan blijven en versterkt kan worden naarmate de hogescholen de verantwoordelijkheid voor de graduaatsopleidingen overnemen van de Centra voor Volwassenenonderwijs.

HBO5 Aantal cursisten 2017 - 2018

Onderzoek met impact

Hogescholen, partners in innovatie

De hogescholen zijn ambitieus en willen meer bedrijven en organisaties betrekken bij hun innovatieve projecten. Ze wensen hun projectresultaten aan een ruimere groep te dissemineren, om te komen tot een bredere en betere valorisatie van hun projectresultaten. De hogescholen staan kort bij de beroepspraktijk via hun onderzoeksactiviteiten en willen een driver zijn voor de innovatie bij bedrijven en organisaties.

Ondanks een stijging van 45% van het aantal samenwerkingsverbanden tussen de werkveldpartners en de hogescholen in 2018, ligt er nog een gigantisch potentieel op vlak van nieuwe samenwerkingen met werkveldpartners. Hogescholen hebben door de jaren heen zich intern beter georganiseerd op het voeren van praktijkgericht onderzoek en staan nu klaar in de startblokken om zich performanter te profileren als dé innovatiepartner voor bedrijven en organisaties.

Interactie met het werkveld:

In 2018 werd een voorbereidende studie door IDEAconsult uitgevoerd om de opportuniteiten tot samenwerking te onderzoeken. Gebaseerd op de aanbevelingen van deze studie ontwikkelden de hogescholen een kennisdiffusie-instrument. Dat zal de hogescholen in beweging zetten om zich beter te profileren en beter te communiceren over O&O-activiteiten. En ook om meer samenwerkingsverbanden te realiseren met bedrijven en organisaties. In samenwerking met het Vlaams Agentschap Ondernemen en Innoveren (VLAIO) werd dit document verfijnd en zal dit agentschap vanaf 2019 financiële middelen ter beschikking stellen ten behoeve van de ontwikkeling en implementatie van het kennisdiffusie-instrument. De sleutel tot succes is het engagement van de hogescholen om meer samen te werken, zich te verenigen om met uniforme afspraken en aanpak het werkveld te benaderen.

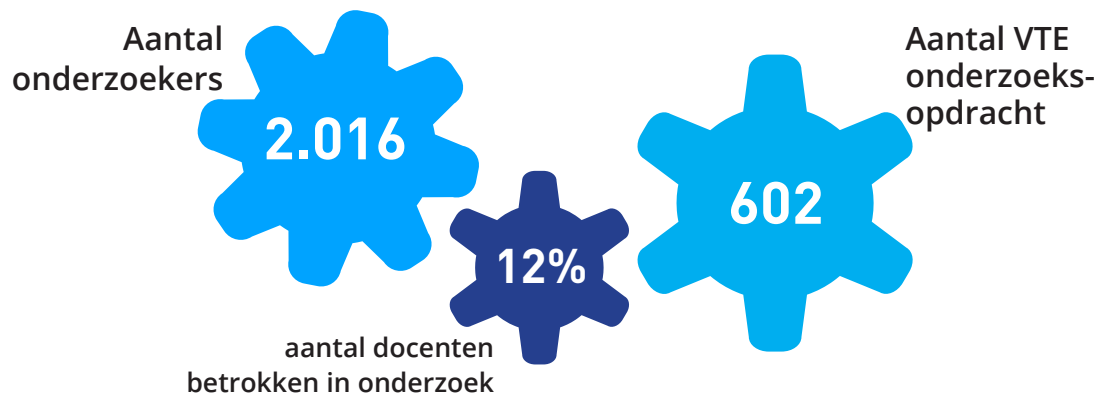

Onderzoek met impact

Het instrument richt zich in eerste instantie tot de niet-innovatieve bedrijven en de social profit-organisaties, maar de methodiek van het instrument zal ook toepasbaar zijn voor andere doelgroepen.

Hogescholen, partners in levenslang leren

Via O&O-activiteiten werken onderzoekers samen met (inter)nationale kennisinstellingen en werkveldpartners. In de meeste gevallen is er niet enkel een complementariteit op basis van de expertise in een bepaald thema, maar is er ook tussen het fundamenteel onderzoek, het praktijkgericht onderzoek en de implementatie door het werkveld. De leden van zo'n consortium leren dan ook veel van elkaar en komen gezamenlijk tot innovatieve projectresultaten. De O&O-activiteiten bieden aldus mooie opportuniteiten om onderzoekers en docenten te professionaliseren. Deze actoren zijn meestal nauw betrokken bij het onderwijs in hun hogeschool.

De onderzoekers en docenten verwerken de nieuwe kennis in hun curriculum. Het praktijkgericht onderzoek is dus één van de drivers om het curriculum up-to-date te houden en continu te innoveren. In een aantal onderzoeksprojecten worden studenten betrokken. Studenten worden uitgedaagd om de competenties van de 21e eeuw te verwerven. Hun ondernemerszin en kritisch denken wordt door deze O&O-activiteiten aangewakkerd. We merken dan ook een stijgende trend op van studenten die prijzen in de wacht slepen via werkveldpartners.

Naast de professionalisering van de eigen praktijk, spelen de hogescholen een belangrijke rol in het levenslang leren bij het werkveld. Via de O&O-activiteiten wordt er immers nieuwe kennis verworven, die via seminars en navormingen doorstroomt naar het werkveld. Het voorbije jaar werden er niet minder dan 912 lezingen en 350 studiedagen en navormingen georganiseerd door de hogescholen, in functie van de professionalisering van het werkveld.

internationalisering

Transversale versterking van internationalisering in de Vlaamse hogescholen

Vanuit de brede visie op internationalisering aan de Vlaamse hogescholen werd de nood aan transversale versterking benadrukt. Dit resulteerde in een 'position paper' ter voorbereiding van het verkiezingsmemorandum.

In deze 'position paper' formuleren de Vlaamse hogescholen een drievoudige ambitie:

- studenten vormen tot sterke, toekomstbestendige professionals, sterke persoonlijkheden en wereldburgers;
- bijdragen aan de socio-economische ontwikkeling en (artistieke) uitstraling van Vlaanderen in de wereld;
- (h)erkend worden als toonaangevende kennis- en hoger onderwijsinstellingen door stakeholders in binnen- en buitenland.

Om deze ambitie te kunnen realiseren, moet aan de volgende randvoorwaarden voldaan worden:

- de ontwikkeling van een integrale Vlaamse internationaliseringsstrategie;
- de actualisering van het Vlaamse actieplan 'Brains on the Move';
- een structurele verbetering van de toegankelijkheid van Europese subsidieprogramma's;
- de decretale verankering van Universities of Applied Sciences (and Arts) als Engelse vertaling voor 'hogescholen';
- een sterkere branding van Vlaanderen en Brussel als studiebestemming en kennisregio;
- het aantrekken en verankeren van meer internationale studenten;
- de versoepeling van de huidige taalregeling;
- de expliciete en financiële steun voor de uitbouw van de bestaande VLUHR-i / Flanders Knowledge Area (FKA) werking rond internationalisering.

European University Networks ook voor hogescholen

Het idee van President Macron om Europese topuniversiteiten te creëren, werd in 2018 door de Europese Commissie opgepikt en uitgewerkt tot een nieuwe programmalijn met bijhorend budget, en met groot enthousiasme onthaald door het Europees hoger onderwijslandschap.

VLHORA heeft een interdisciplinaire ad hoc werkgroep samengebracht, met vertegenwoordigers uit de werkgroepen internationalisering, onderwijs en onderzoek, om te bekijken binnen welk kader Vlaamse hogescholen zouden kunnen deelnemen aan dit initiatief. Dit standpunt werd uitgewerkt in een position paper die naar alle stakeholders werd verstuurd. In gesprekken met de ontwerpers van deze nieuwe oproep van de Europese Commissie, wordt duidelijk bevestigd dat dit initiatief ook openstaat voor hogescholen en hun professionele bacheloropleidingen.

Transversale versterking van internationalisering in de Vlaamse hogescholen

VLUHR-i strategie en meerjarenplan

In 2018 werd de inkanteling van de internationaliseringsactiviteiten van Flanders Knowledge Aea in VLUHR een feit en kwam de nieuwe *governance* structuur van VLUHR-i tot leven. Het bestuurscomité internationalisering ontwikkelde een strategie en een meerjarenplan om deze strategie uit te rollen.

De volgende eisen uit de *position paper* van VLHORA werden opgenomen in de VLUHR-i strategie:

- de actualisering van het Vlaamse actieplan '*Brains on the Move*';
- een sterkere branding van Vlaanderen en Brussel als studiebestemming en kennisregio;
- het aantrekken en verankeren van meer internationale studenten;
- de expliciete en financiële steun voor de uitbouw van de bestaande VLUHR-i / Flanders Knowledge Area werking rond internationalisering.

Ook de nood aan professionalisering rond internationalisering werd door de VLHORA kern in het bestuurscomité internationalisering onderstreept, zodat de uitbouw van expertise en kennis ten behoeve van de internationaliseringsprofessionals binnen de universiteiten en hogescholen als een van de prioriteiten binnen de internationaliseringsstrategie van VLUHR-i werd opgenomen.

kunsten

Educatieve masters en onderzoek in de kunsten

Voor de kunsten werd 2018 gedomineerd door voorbereidende werkzaamheden in het kader van de educatieve masteropleidingen. De kunsten namen deel aan het VLHORA project *'Lerende Netwerken voor het versterken van de lerarenopleiding'*. Daarnaast werd er ook een eigen taakgroep in het leven geroepen, om domeinspecifiek voorstellen uit te werken aangaande de vakdidactieken en bekwaamheidsbewijzen voor de toekomstige educatieve masteropleidingen voor de kunsten.

Er werd met belangstelling kennis genomen van een verslag door het Rekenhof over de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten. Omwille van talrijke onnauwkeurigheden en feitelijke onjuistheden, diende VLHORA een uitgebreide en gedetailleerde repliek te verzorgen ten behoeve van het kabinet Onderwijs. Het is duidelijk dat het aan een correct begrip van de stand van zaken over onderzoek in de kunsten momenteel nog ontbreekt bij de overheid.

Juiste en heldere informatieverstrekking in dit verband zal in de komende jaren een aandachtspunt blijven voor de werkgroep. Los van dit dossier werd er in voorjaar 2018 ook een adviesnota opgesteld ter attentie van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek.

kunsten

Toegang tot het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek voor de Schools of Arts

In de academische opleidingen van de Vlaamse Schools of Arts aan de Vlaamse hogescholen kan gedoctoreerd worden. De Schools of Arts moeten hiervoor samenwerken met een universiteit om een doctoraatsproject op te starten.

Wel hebben de Vlaamse Schools of Arts vandaag geen rechte toegang tot FWO-beurzen of FWO-financiering, terwijl ze wel volwaardige academische opleidingen zijn. Het FWO behandelt op dit moment *'Onderzoek in de Kunsten'* binnen de CULT2 FWO-commissie *'Kunsten, Kunstgeschiedenis en Literatuur'*. In dit panel van deze FWO-commissie zijn geen specifieke profielen opgenomen met expertise over onderzoek in de kunsten, noch over muziek.

De ontwikkeling van de onderzoeksgebieden onderzoek in de kunsten, muziek, beeldende kunsten, audiovisuele kunsten, theater en podiumkunsten, waarbij de jongste jaren een groeiend aantal doctoraten in deze domeinen werd afgeleverd, maken het noodzakelijk in specifieke expertise te voorzien in de beoordeling van aanvraagdossiers.

VLHORA vraagt aan de Vlaamse minister van Innovatie om een FWO-commissie te laten oprichten voor een nieuw, apart gebied: *'Onderzoek in de Kunsten'* (met sub-domeinen muziek & podiumkunsten, beeldende kunsten, architectuur & ontwerpwetenschappen). In deze nieuwe commissie dienen experts van alle Vlaamse Schools of Arts opgenomen te worden, naast buitenlandse experts *'Onderzoek in de Kunsten'*.

De Schools of Arts dienen, via deze commissie, rechtstreeks toegang te krijgen tot het FWO, zonder bemiddeling door een universiteit. Er moeten ook voldoende middelen binnen het FWO vrijgemaakt worden om FWO-mandaten voor onderzoek in de Kunsten te kunnen financieren: in 2019 zou hiervoor ongeveer 6 miljoen euro kunnen vastgelegd worden zodat een twintigtal FWO-mandatarissen voor *'Onderzoek in de Kunsten'* kunnen geselecteerd en aangesteld worden voor een periode van vier jaar.

Concretisering nieuw kwaliteitszorgstelsel

In 2018 stond de concretisering van het nieuw kwaliteitszorgstelsel vooraan op de kwaliteitsagenda. De tweede ronde instellingsreviews werd uitgetekend op vlak van tijds kader, aangepaste beoordelingskaders en een toevoeging van systeembrede analyses.

In de schoot van VLUHR werd voor de tweede reeks van instellingsreviews een kalender voorbereid. De verdeling voor de hogescholen is als volgt:

2021-2022	Hogere Zeevaartschool, Hogeschool Gent
2022-2023	Arteveldehogeschool, Hogeschool PXL, Karel de Grote Hogeschool, Odisee hogeschool
2023-2024	Hogeschool West-Vlaanderen, Katholieke Hogeschool VIVES Noord, Katholieke Hogeschool VIVES Zuid, LUCA School of Arts, UC Leuven, UC Limburg
2024-2025	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen, Erasmushogeschool Brussel, Thomas More Kempen, Thomas More Mechelen-Antwerpen.

Er werden, in nauw overleg met NVAO, VLIR, VLHORA, VWS en de Vlaamse overheid, nieuwe beoordelingskaders uitgewerkt voor de instellingsreviews, de opleidingsaccreditatie (op maat van de eigen regie) en de Toets Nieuwe Opleiding (op maat van de eigen regie). De beoordelingskaders zijn voldoende open gehouden waardoor de hogescholen en universiteiten de eigen context als uitgangspunt kunnen nemen. Dit appreciatie-model is ook precies wat het nieuwe kwaliteitszorgsysteem beoogt.

In 2018 werden eveneens de nodige voorbereidingen getroffen rond de gezamenlijke afspraken over de systeembrede analyses. Deze analyses geven inzicht in de stand van zaken rond één of meerdere aspecten van het onderwijsbeleid en dragen bij tot de kwaliteitscultuur van het hoger onderwijs. De verworven informatie wordt ter beschikking gesteld aan de hoger onderwijsgemeenschap, aan externe stakeholders en bij uitbreiding aan de brede samenleving.

In een cyclus van zes jaar werd per jaar één thema bepaald:

2020-2021	Co-creatie met het werkveld
2021-2022	Internationalisering in het curriculum
2022-2023	Inclusie, differentiatie en diversiteit
2023-2024	Curriculumontwikkeling / <i>Futureproof Curricula</i>
2024-2025	Studentenparticipatie
2025-2026	<i>Learning Outcomes / 21st Century Skills</i>

Het eerste thema in de kalender is het prioritaire thema voor de hogescholen. Studentenparticipatie en internationalisering in het curriculum, zijn twee van drie thema's die door VWS voorgesteld werden en onderschreven door de universiteiten en de hogescholen.

lerarenopleiding

Verplichte, niet-bindende toelatingsproef lerarenopleiding

VLHORA organiseert in opdracht van de Vlaamse Regering de instaptoets lerarenopleiding (ILO). Als onderdeel van het Vlaamse regeerakkoord is deze verplichte, maar niet-bindende instaptoets in 2016 in het leven geroepen om de aankomende student een duidelijk beeld te schetsen van zijn startcompetenties. Alle aankomende studenten die willen starten aan de lerarenopleiding maken de test voordat ze zich kunnen inschrijven bij de hogeschool van hun keuze. In 2018 startte de derde afname van de instaptoets.

In 2018 is het validatieonderzoek van de eerste afname (academiejaar 2016-2017) uitgevoerd. Uit het onderzoek blijkt dat de instaptoets een goede voorspeller is van de behaalde eindresultaten na een jaar studeren. Wie goed scoort, heeft significant meer kans op slagen in het eerste jaar. De instaptoets heeft dus een duidelijk effect op de student en de studieloopbaan zelf. Studenten worden een effectieve spiegel voorgehouden en gaan ermee aan de slag.

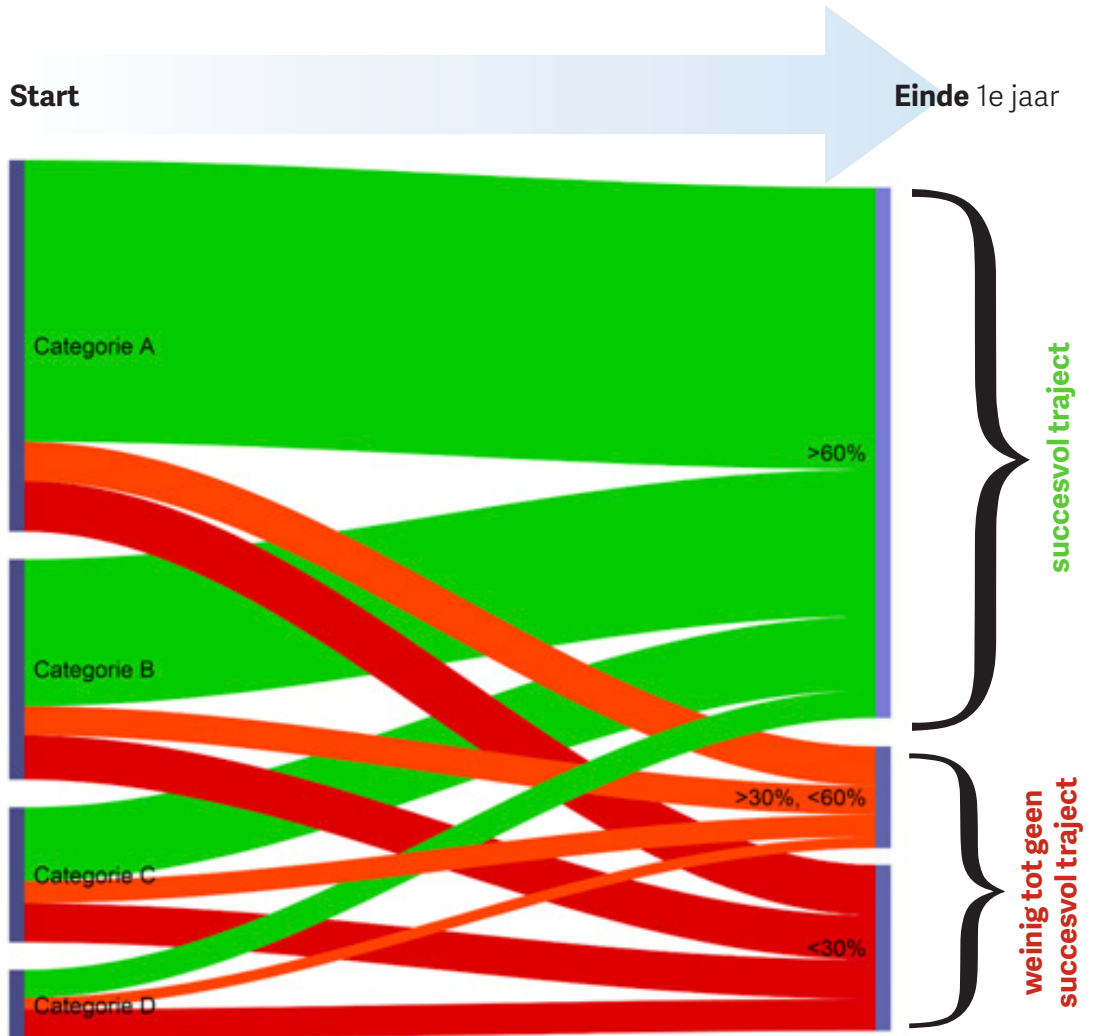
Een goede score op de instaptoets is daarnaast ook een belangrijker voorspeller van studieresultaten dan achtergrondkenmerken van de student zoals vooropleiding en sociaal-economische status. Studenten met een kwetsbare achtergrond hebben evenveel slaagkansen als studenten zonder kwetsbare achtergrond, als ze een goede score halen op de proef en de feedback ter harte nemen. We zien dus dat de instaptoets aan alle studenten kansen geeft om verder te studeren en geenszins een drempel vormt om te starten met de lerarenopleiding.

De resultaten van dit onderzoek zullen nog verder geanalyseerd en jaarlijks opgevolgd worden.

Feedbackscore op de instaptoets Nederlands

Studierendement: opgenomen studiepunten/behaalde studiepunten

(Resultaten academiejaar 2016-2017)

Studenten die goed scoren (A of B), hebben een goede kans op een succesvol traject. Er zijn echter studenten die ook goed scoren en desondanks toch een minder succesvol traject afleggen. Blijvende inzet tijdens het jaar is met andere woorden erg belangrijk.

Studenten die minder goed scoren (C of D) volgen best een traject op maat om hun niveau Nederlands op te krikken om succesvol te zijn in hun eerste jaar. Er zijn namelijk ook studenten uit deze groep die kans hebben op slagen indien ze een serieus tandje bijsteken.

Versterken door professionalisering, peer learning en pilootprojecten

Het project Lerende Netwerken Lerarenopleiding (LNL) is een initiatief van de Vlaamse Regering en VLHORA, met als doel de lerarenopleidingen zowel inhoudelijk als structureel te versterken. De beheersovereenkomst schuift vier thema's naar voor, met name diversiteit als troef, accent op taal, sterk in de klas en liefde voor het vak. Aan de hand van professionaliseringstrajecten, peer learning activiteiten en pilootprojecten wordt aan deze vier thema's gewerkt.

Het project LNL is in 2018 van start gegaan. De lerarenopleidingen werken in de schoot van VLHORA aan de domeinspecifieke leerresultaten voor de educatieve graduaatsopleiding, de verkorte bachelor voor de lerarenopleiding en de educatieve master in de kunsten. In diverse intervisie- en overleggroepen komen naast de leerresultaten ook diverse afsprakenkaders tot stand omtrent de organisatie en de inhoud van diverse elementen van deze opleidingen, van stage tot vakdidactieken.

Een inhoudelijke focus in het project is het uitwerken van professionaliseringstrajecten voor lerarenopleiders rond drie specifieke thema's: grootstedelijkheid, diversiteit in de klas en taalsensitief lesgeven. De hogescholen kiezen in 2018 een focus en worden bij de uitwerking van dit traject ondersteund door inhoudelijke experts. Een tweede focus, de peer learning activiteit, beslaat het thema klasmanagement, een vaak genoemd struikelblok voor startende leraren. Twee experts begeleiden de hogescholen in een intensief traject, waarin ze het thema voorstellen en samen met de lerarenopleiders verfijnen. Doorheen het traject werken de opleiders aan een SWOT-analyse voor de opleiding, gevoed door workshops en uiteenzettingen van experts.

Op het eind van het traject hebben de hogescholen een grondige analyse gemaakt van het thema klasmanagement in hun lerarenopleiding en ligt er ook een actieplan voor om eventuele werkpunten aan te pakken in de toekomst. De pilootprojecten tot slot, geselecteerd door een commissie van experts, gingen in 2018 van start. De Karel de Grote Hogeschool, UC Leuven-Limburg en de Odisee hogeschool werken elk een uniek project uit met als doel de liefde voor het vak te versterken en tegelijkertijd een brug te bouwen tussen het lager en het secundair onderwijs.

Gezamenlijk engagement

Alle hogescholen stapten in 2017 in een gezamenlijk programma: Global Minds Hogescholen (2017-2021) met als centrale doelstelling: de capaciteitsversterking van de hogescholen in ontwikkelingssamenwerking.

'Ontwikkelingssamenwerking' als concept werd meteen zwaar onder druk gezet. Hogescholen willen Global Minds aangrijpen om internationale samenwerking een nieuwe invulling te geven in de 21e eeuw. Hierin wordt meer plaatsgemaakt voor duurzame samenwerkingen, co-creatie en wederzijds engagement die aansluiten aan lokale noden, vertrekkende vanuit gelijkwaardige partnerschappen. In 2018 werden heel wat activiteiten georganiseerd die draagkracht willen generen voor deze nieuwe invulling.

Zo werd in mei 2018 dan ook een colloquium georganiseerd en de engagementsverklaring voorgesteld 'Relevante stages voor het Globale Zuiden'. Deze tekst biedt een kader voor hogescholen om de duurzaamheid en wederkerigheid van stages van onze Vlaamse studenten in het Zuiden vorm te geven. Met een mooi resultaat van 255 hogeschoolstudenten die een REI-beurs toegekend kregen vanuit Global Minds voor hun stage in het Zuiden, werd er veel aandacht gegeven aan deze engagementsverklaring binnen de hogescholen.

Een volgend hoogtepunt was de organisatie van het eerste Global Minds thematisch congres aan de 'UCLL: *Connecting Worlds: Applied Research*'. Tweeëntwintig lopende internationale projecten met een duidelijke onderzoekscomponent werden voorgesteld op een interactieve manier, aangevuld door de inzichten van gastsprekers uit het Zuiden die het belang van 'Authentic Engagement' in duurzame samenwerking benadrukten. Vives Zuid kon de eerste Global Minds Award in de wacht slepen tijdens het congres in aanwezigheid van honderddertig deelnemers.

In het Global Minds programma, willen we ook doelgroep-verbredend werken. We zijn dan ook tevreden met een resultaat van zevenenveertig procent nieuwe collega's aan de instellingen die in internationale samenwerking betrokken worden tegenover de periode vóór Global Minds. In 2018 werden zeven 'South Intensive Programmes' georganiseerd vanuit de Vlaamse hogescholen. Tachtig studenten namen deel aan deze veertiendaags studieprogramma's in het Globale Zuiden en verwierven hiervoor studiepunten.

In 2018 werden in totaal honderd drie en negentig mobiliteiten van en naar het Zuiden in het kader van Global Minds georganiseerd. Deze mobiliteiten stonden ten dienste van netwerkuitbreiding, bestendiging samenwerking, curricula-ontwikkeling, voorbereiding projectvoorstellen en kennisdeling. Dit resulteerde ondermeer in negentien projectvoorstellen ingediend bij VLIR-UOS, waarvan er elf werden geselecteerd en zullen opstarten 2019.

Meer informatie terug te vinden op www.globalmindsvlhora.be

Een jaar van verandering

Waar heeft VLHORA gewogen op het vlak van financiering?

1. Er werd een inventaris gemaakt van alle historische claims met betrekking tot de onderfinanciering van het hoger onderwijs: onderwijsbelasting eenheden, lineaire besparingen, dossiers kinderbijslag en patronale lasten, onvolledige indexatie, overslaan van de kliks, besparing op STUVO-middelen en de besparing op Brussel-middelen. Deze inventaris klopte af op niet minder dan 150 miljoen euro. In het verkiezingsmemorandum zal deze financiële claim vertaald worden in een maatschappelijk verhaal om draagvlak te creëren naar de nakende verkiezingen.
2. Financiering van de graduaatsopleidingen en SLO. De financiële claim van een gelijkaardige financiering per studiepoint voor de bachelors en de graduaatsstudenten heeft geleid tot een injectie van tien miljoen euro extra investeringsmiddelen voor de hogescholen.
3. Er werd over de hogescholen heen een berekening gemaakt van de loonkosten van de integratie. Deze loonkost werd vergeleken met het budget. Omdat er in eerste instantie een mis-match was tussen loonkost en budget werd er een extra overhevelingsmechanisme ingeschreven in de codex.
4. Er werd, op basis van een vernieuwd registratiesysteem voor studentengegevens (DHO2), een nieuwe financieringsmotor ontwikkeld door de overheid die de verdeling van de werkingmiddelen voor het hoger onderwijs administreert. Tijdens de testfase kwamen er onnauwkeurigheden in de oude rekenmotor aan het licht. Onder druk van ondermeer de hogescholen werd een audit-procedure opgestart naar de totstandkoming van de nieuwe rekenmotor en komt er ook een uitgebreide analyse van de oude rekenmotor. De vergissingen werden voor 2018 gecorrigeerd door een extra injectie vanuit het Departement Onderwijs van 1,2 miljoen euro. Dit alles resulteerde wel in een vernieuwde, open communicatie tussen AHOVOKS en de hogescholen
5. VLHORA werkte een verdelingsmechanisme uit voor de extra 11 miljoen euro werkingstoelagen voor de inrichting van het vierde jaar verpleging.
6. De hogescholen werden verrast door een voorontwerp van decreet met betrekking tot het toezicht op het hoger onderwijs. In dit nieuwe model wordt de rol van het regeringscommissariaat herdacht in functie van het single-audit principe. De 80/20 regel wordt afgeschaft en de eventuele implicaties op het personeelsbeleid van de hogescholen zullen in de toekomst blijken.

sociaal beleid

Streven naar een hoogwaardige, laagdrempelige dienstverlening.

Omdat de student steeds centraal staat, heeft VLHORA ook een overleggroep 'sociaal beleid'. Het is vanzelfsprekend belangrijk om regelmatig overleg te plegen inzake sociaal beleid voor studenten, om expertise te delen en te werken aan professionalisering van het STUVO-personeel. De hogescholen willen streven naar een hoogwaardige, laagdrempelige dienstverlening voor alle studenten, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren onder hen. Voor de student, voor het talent voor morgen.

In 2018 werd zo onder andere gewerkt rond de volgende onderwerpen:

- Overleg met het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) over het ondersteuningsmodel voor begeleiding van studenten met een functiebeperking. Tijdens dit overleg werd gefocust op praktische problemen in het werkveld en op beleidsmatige aspecten van het ondersteuningsmodel (attestering van functiebeperkingen)
- Informatieuitwisseling over bijkomende STUVO-middelen en middelen voor begeleiding van graduaatstudenten met een functiebeperking.
- Opvolging en waar mogelijk bijsturing van regelgeving of maatregelen die een effect hebben op de financieel-economische draagkracht van studenten:
  - de wetgeving op het consumentenkrediet (renteloze kredietverlening door de STUVO's),
  - evoluties in de berekening van en administratieve processen rond (het aanvragen van) de studietoelage Vlaamse Overheid,
  - hervorming kinderbijslag Vlaanderen en Brussel,
  - Vlaams opleidingsverlof,
  - studiekostenmonitoring SONO (HIVA),
  - bepalingen studiefinanciering in OD XXIX,
  - de leeftijdsgrenzen voor tarieven bij De Lijn.

Streven naar een hoogwaardige, laagdrempelige dienstverlening.

Tevens werd een overzicht opgesteld van de door de STUVO's gehanteerde afbetalingsplannen voor studenten.

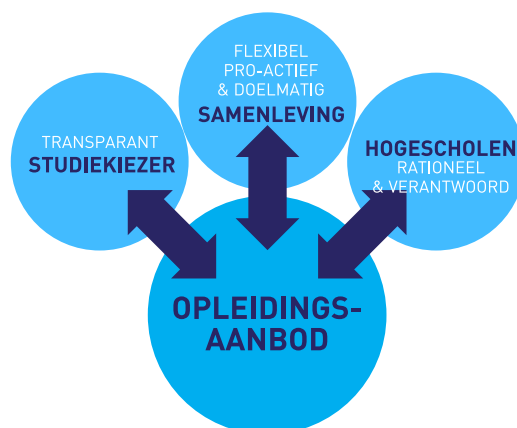
- Opvolging van initiatieven in het domein medisch-psychologische dienstverlening:
  - stand van zaken terugbetaling psychotherapie door ziekenfondsen (Vlaanderenbreed);
  - enquête middelengebruik bij studenten hoger onderwijs: toelichting door VAD;
  - inventarisatie van projecten rond het thema gezondheid door het project gezonde school.
- Regelmatige rapportering vanuit andere overlegorganen: de VLIR-VLHORA werkgroep registratie kansengroepen, de VLIR-VLHORA overleggroep studentenstatuut, de werkgroep radicalisering en polarisering hoger onderwijs (referentiepersonen).
- Afstemming van de beleidsprioriteiten met betrekking tot studentenvoorzieningen met de werkgroep SOVO van VLIR.
- Vertegenwoordiging in en feedback uit de werkgroep studentenparticipatie Vlor en de werkgroep democratisering hoger onderwijs Vlor.
- Vertegenwoordiging in de ad hoc werkgroep *'zorg en gelijke onderwijskansen'* bij het Vlaams katholiek hoger onderwijs. VLHORA benadrukt dat de expertise bij het SIHO moet blijven liggen.
- Vertegenwoordiging in het kabinetsoverleg over het Vlaams kader voor studentendopen en andere studentikoze activiteiten op vraag van minister van Onderwijs Hilde Crevits.
- Administratieve vereenvoudiging van de richtlijnen omtrent het meerjarenbeleidsplan en de jaarlijkse beleids- en actieplannen van de STUVO's en de HOI.
- Expertisedeling met betrekking tot het functioneren van de respectievelijke STUVO-raden en de gevoerde kwaliteitsonderzoeken van iedere STUVO.

Sinds oktober 2018 werkt de overleggroep ook aan de voorbereiding van een internationaal congres in maart 2020 naar aanleiding van 25 jaar studentenvoorzieningen. Het gekozen thema is *'Hoe kunnen de STUVO's drempels verlagen?'*.

Een flexibel en doelmatig aanbod

Voor het domein onderwijs is in 2018 veel intern werk geleverd ter voorbereiding van de visie op een flexibel en doelmatig aanbod. Verschillende vergadergroepen werkten rond de programmatie, de procedure macrodoelmatigheid, de academische kalender, de naamgeving en de vertaling naar het Engels van het opleidingsaanbod, de hertekening van het opleidingsaanbod, de gewijzigde scope van de doelgroep met het daaraan verbonden flexibelere aanbod van het onderwijs.

Met het oog op dat doelmatiger opleidingsaanbod werkten een aantal vergadergroepen rond de optimalisatie van de procedure macrodoelmatigheid, de inrichting van nieuwe opleidingen of de aanpassing ervan, om flexibel in te spelen op de veranderende samenleving. Om in deze periode hier doelgericht aan te kunnen werken, legden de hogescholen zich in de schoot van VLHORA een moratorium op. De werkzaamheden hebben voornamelijk input geleverd voor het memorandum verkiezingen 2019 over de wijze hoe de hogescholen tegenover een flexibel en doelmatig aanbod staan. De hogescholen willen een dynamische portfolio aan opleidingen organiseren waarbij de performantie en de relevantie continue afgewogen worden.

Op basis van concrete voorstellen werd een denkoefening gehouden over de mogelijkheid tot de aanpassing van de academische kalender. VLHORA zag hier opportuniteiten om de heroriëntatie beter te kunnen faciliteren. De verschillende voorstellen en besprekingen leidden niet tot een aangepaste academische kalender. De hogescholen blijven verder inzetten op de activerende leervormen.

Bij de besprekingen en vragen voor uitbreiding van de studieomvang van een aantal opleidingen in het studiegebied gezondheidzorg, heeft VLHORA duidelijk gesteld dat ze geen vragende partij is om het volume van opleidingen zomaar te verlengen. Ze wenst de discussie wel te voeren in het kader van de organisatie van professionele masters.

Bij een toekomstverkenning van de arbeidsmarkt is duidelijk dat een leven lang leren noodzakelijk is om te kunnen mee evolueren met de nieuwe werkmethodes en -omgeving. VLHORA wenst hier een regierol op te nemen en zal dit in 2019 hoog op de werkagenda plaatsen.

contractonderhandelingen

Informatiebronnen beschikbaar voor alle hogeschoolstudenten

Binnen VLHORA wordt het ELEKTRON-budget voor de gemeenschappelijke aankoop van elektronische informatiebronnen voor de hogescholen beheerd. Het jaarbudget bedraagt 660.529 euro. Met dit budget wordt een reeks aan elektronische databanken aangekocht ten behoeve van de studenten en het personeel.

- EBSCO Academic Search Complete en Business Source Complete (aangevuld met Art Source/Filmen Television index voor de hogescholen met een Schools of Arts),
- Elsevier ScienceDirect,
- Oxford Art & Music Online (enkel de School of Arts),
- BSL Vakbibliotheek,

De voordelige evolutie van de dollar zorgde voor een bescheiden marge in het beschikbare budget. VLHORA besliste om die in te zetten voor een E-boekenpakket (EBSCO Academic Ebooks) waardoor alle hogescholen onmiddellijk toegang krijgen tot meer dan 170.000 wetenschappelijke E-boeken.

Buiten de ELEKTRON-middelen heeft VLHORA een aantal bijkomende contracten met eigen middelen van de deelnemende hogescholen:

- Trefzeker van Acerta,
- Arts Premium Collection van Proquest,
- GoPress,
- LexisNexis,
- Van Dale,
- Warenwetgeving (Die Keure),
- EBSCO eBooks Academic Collection,
- Springer eBooks
- Journals, Boom Coachlink en Businesslink,

De integratie van de graduaatsopleidingen in september is voor 2019 zeker een aandachtspunt met mogelijke repercussies op de kosten voor databanken.

Informatiebronnen
beschikbaar voor alle
hogeschoolstudenten

ELSEVIER

In onderstaande tabel worden de gebruikscijfers van de voornaamste databanken in het VLHORA-aanbod weergegeven. Het gaat om Elsevier Sciencedirect en het EBSCO-pakket (Business Source en Academic Search), beide multidisciplinaire pakketten. De gebruikscijfers zijn de jongste drie jaar relatief stabiel gebleven. In het aantal zoekacties en sessies zitten wel grote schommelingen (cijfers niet weergegeven), maar de voornaamste indicator is het aantal gedownloadte artikels of documenten. Voor Elsevier schommelt dat aantal tussen de 350.000 - 400.000 downloads. De kostprijs per artikel bedraagt minder dan 1 euro, wat een heel stuk onder de kost ligt voor een IBL-aanvraag (gemiddeld 6,5 euro/artikel).

Voor het EBSCO-pakket ligt het gebruik iets lager, maar blijft ook relatief stabiel rond de 120.000 downloads. Met ongeveer 1,5 euro/download is dit ook ver onder de IBL-kost voor artikels.

		2016	2017	2018
	downloads	344.803	389.204	390.018
	kost	297.790,00 €	305.235,45 €	313.629,42 €
	€/download	0,86 €	0,78 €	0,83 €
EBSCO Academic Search	downloads	96.597	81.736	97.293
EBSCO Business Source	downloads	34.364	33.039	26.855
Totaal EBSCO	downloads	130.961	114.775	124.148
	kost	190.663,15 €	201.142,14 €	206.838,65 €
	€/download	1,46 €	1,75 €	1,67 €

ict

Software via gezamenlijke raamovereenkomsten

In 2018 is voor de hogescholen en geïnteresseerde universiteiten de raamovereenkomst Microsoft via een Europese openbare aanbesteding hernieuwd. Naast deze overeenkomst verzorgt VLHORA de contracten Premier Support, Adobe, Camtasia en IBM SPSS-software voor de hogescholen.

Adobe Master Agreement VLHORA

De overeenkomst omvat 8.514 VTE gebruikers personeel en 9.000 gebruikers studenten.

Microsoft VLHORA Campus Agreement

Het volume van het contract bedraagt 1.635.284,86 euro exclusief btw en werd gegund aan Academic Software.

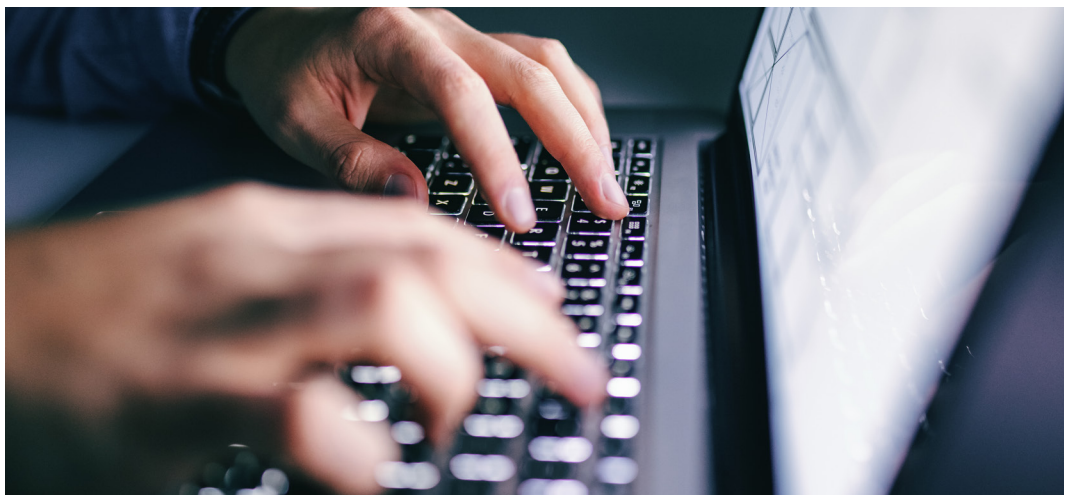
Premier Support

Microsoft biedt met dit contract de service aan om met een uitgebreid expertenteam, wereldwijd, en op heel korte termijn, dwingende IT-problemen aan te pakken en oplossingen aan te reiken. De meeste hogescholen zijn aangesloten bij dit contract.

Camtasia

Deze opname- en bewerkingssoftware wordt door een zestal hogescholen gebruikt voor het aanmaken van lesmateriaal. Het raamcontract omvat zowel de aankoop als het onderhoud van de software voor honderd gebruikers.

Voor de IT-verantwoordelijken van de hogescholen werden in 2018 door VLHORA nog enkele trainingen georganiseerd: een tweedaagse 'SQL Server: Performance Tuning and Optimization' en een Microsoft Services day.

16

HOGESCHOLEN

123.822

studenten

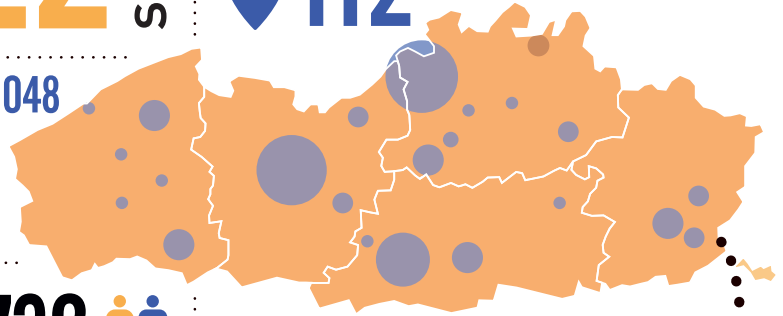
23

STEDEN & GEMEENTEN

112 CAMPUSSEN

70.774 53.048

14.500

personeelsleden

27.732

GENERATIE STUDENTEN

2.016

onderzoekers

4.362

O&O-ACTIVITEITEN EXTERNE WERKVELDPARTNERS

2.317

WERKVELDPARTNERS BETROKKEN IN O&O ACTIVITEITEN

1.519

PUBLICATIES VOOR HET WERKVELD

255 STUDENTEN REI-BEURS

193 MOBILITEITEN

19 PROJECT VOORSTELLEN

11,5%

INTERNATIONALE STUDENTEN

10

STUDIE GEBIEDEN

137

OPLEIDINGEN

28.355

DIPLOMA'S

96,3%

VINDT EEN JOB BINNEN ÉÉN JAAR NA HET AFSTUDEREN

2018

V L H O R A

Raad van bestuur - 2018

Pascale De Groote, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen - voorzitter

Joris Hindryckx, Katholieke Hogeschool VIVES Zuid - ondervoorzitter

Ann Brussee, Erasmushogeschool Brussel (vanaf 1 september 2018)

Lode De Geyter, Hogeschool West-Vlaanderen

Piet De Leersnyder, Katholieke Hogeschool VIVES Noord (tot 1 oktober 2018)

Koen Goethals, Hogeschool Gent

Veerle Hendrickx, Karel de Grote Hogeschool

Ben Lambrechts, Hogeschool PXL

Tomas Legrand, Arteveldehogeschool

Joris Rossie, Odisee hogeschool

Simon van Damme, LUCA School of Arts (vanaf 1 oktober 2018)

Luc Van de Velde, Erasmushogeschool Brussel (tot 1 september 2018)

Marc Vandewalle, UC Limburg

Rowan Van Schaeren, Hogere Zeevaartschool

Els Van Weert, Thomas More Kempen

Machteld Verbruggen, Thomas More Mechelen-Antwerpen

Stefan Verheyden, UC Leuven

Marleen Verlinden, LUCA School of Arts (tot 1 oktober 2018)

Patricia Waerniers, Katholieke Hogeschool VIVES Noord (vanaf 1 oktober 2018)

vertegenwoordigers van het kabinet van de Vlaamse minister van Onderwijs:

Dirk Broos (kabinetchef), Sofie Landuyt (raadgever Hoger Onderwijs),

Simon Van Damme (raadgever Hoger Onderwijs) (tot 1 oktober 2018).

vertegenwoordiger van de Afdeling Hoger Onderwijs:

Linda De Kock

VLHORA Personeel - 2019

Eric Vermeylen - *secretaris-generaal*

Administratie

Myriam Slock - *administratief coördinator*

Lore Solemé - *administratie & financiën*

Staff

Ria Bollen - *onderzoek & innovatie*

Annelies Claes - *onderwijs, lerarenopleiding, kwaliteitszorg*

Charlotte Christiaens - *Global Minds*

Joeri Deryckere - *lerende netwerken lerarenopleiding*

Gert Fransen - *communicatie & events*

Renilde Knevels - *internationalisering*

Carine Raes - *financiering & personeelbeleid*

Willemijn van den Berg - *instaptoets lerarenopleiding*

Dirk Vandeweyer - *gezondheidszorg & levenslang leren*

Bruno Van Koeckhoven - *UAS4Europe & UASnet*

VLHORA - Vlaamse Hogescholenraad
Ravensteingalerij 27/3,
B-1000 Brussel

T +32 22 11 41 95

E info@vlhora.be

W www.vlhora.be

Vormgeving en eindredactie: Gert Fransen
Verantwoordelijke uitgever: Eric Vermeylen

Wettelijk depot: D/2019/12.784/04